

ת"פ 36118/05/23 - מדינת ישראל נגד איהאב אחמידאט

בית המשפט המחוזי בירושלים

ת"פ 36118-05-23 מדינת ישראל נ' אחמידאט(אחר/נוסף)

בפני	כבוד השופט אוהד גורדון
מאשימה	מדינת ישראל
נגד	
נאשם	איהאב אחמידאט (אחר/נוסף)

החלטה

לאחר שעיינתי בעמדות הצדדים, להלן החלטתי בבקשת הנאשם לבטל את כתב האישום בהעדר שימוע, שהועלתה בישיבה מיום 8.6.23.

רקע

1. זו תמצית הרקע העובדתי, כפי שהוצג בפניי בידי הצדדים: במהלך החקירה שהה הנאשם במעצר. ביום 10.5.23 הוגשה לבית משפט השלום "הצהרת תובע" ועמה בקשה להארכת מעצר, אך בית המשפט דחה אותה והורה על שחרור בתנאים, אותם קבע. על החלטה זו הוגש ערר שהתקבל, בקביעה לפיה המעצר יוארך ביממה (עד 11.5.23) לצורך הגשת כתב אישום. במצב דברים זה, כשהדבר הוסבר על ידה בסד הזמנים עד לתום תקופת המעצר שלא אפשר הכנת כתב אישום, החליטה המאשימה לשחרר את הנאשם באותם תנאים שנקבעו במקור על ידי בית משפט השלום, שעיקרם ב"מעצר בית" עד ליום 15.5.23 ובערבויות כספיות. הדבר נעשה בהחלטת קצין משטרה.

2. עוד מסכימים הצדדים, כי ביום 11.5.23 פנתה הפרקליטות לבאי כוח הנאשם וביקשה את הסכמתם להארכת התנאים המגבילים, לצורך קיום שימוע. האחרונים סרבו, הגם שלא וויתרו על קיום שימוע.

במצב זה, ניתנה החלטת פרקליט המחוז לפי סעיף 60א(א) לחוק סדר הדין הפלילי [נוסח משולב], תשמ"ב-1982 (להלן: "חסד"פ") להגשת כתב האישום ללא שימוע, וכך התרחש ביום 15.5.23, יחד עם בקשה להארכת תוקף התנאים המגבילים.

בהחלטת פרקליט המחוז בוארו טעמיה, כעוסקים ב"עובדה שהנאשם שוחרר למעצר בית וישנה הצדקה להעמדתו לדין במהירות האפשרית, תוך תקופת מעצר הבית ולבקש להמשיך את תנאי שחרורו עד תום ההליכים. יצוין כי נעשתה פניה לב"כ הנאשם והודע לו על זכות מרשו לשימוע, אך ב"כ הנאשם לא הסכים להארכת התנאים המגבילים".

3. ההגנה טוענת כי בכך הופרה זכות השימוע. את עיקרי טענותיה אחלק לשניים:

פן ראשון של הטענה עוסק בשאלת תקפותם של התנאים המגבילים, טרם הוגש כתב האישום. במסגרת זו נטען, כי החלטת בית המשפט המחוזי בערר ביטלה את החלטת בית משפט השלום ועל כן, עם שחרורו, הנאשם היה

בסטטוס של משוחרר ללא תנאים. נטען, שלצורך חיובו בתנאים היה צריך לקיים דיון בבית המשפט, ולא לעשות זאת בהחלטת קצין. נטען גם שהנאשם לא חתם על המסמך המחייבו בתנאים מגבילים, ושהחלטה של הפרקליטות, שחומר החקירה עמד בפניה מבעוד מועד, לשחררו בתנאים משמעה וויתור על האפשרות להאריך את תוקף התנאים אל מעבר ליום 15.5.23, לתקופת ההליך הפלילי.

פן שני של הטענה עוסק בזכות השימוע. נטען, כי אישור פרקליט המחוז ניתן מבלי שהתקיימו התנאים הקבועים לכך, בהנחיית פרקליט המדינה. נטען כי המקרה היחיד בו מאפשרת ההנחיה לשלול שימוע מחשוד, המשוחרר בתנאים, הוא כשנמנע מהתביעה שלא באשמתה להאריך את תנאי הערובה ואילו כאן דובר בבחירה מושכלת של התביעה.

דין

4. לאחר שקילה, לא אוכל לקבל את טענות ההגנה.

5. אשר לפן הראשון של הטיעון, העוסק בתקפות התנאים המגבילים, הרי שסוגיית תקפותם אינה במוקד החלטה זו. הצדדים מסרו לי כי הטענות בנושא זה הועלו בהליך המעצר, וכי הוחלט במסגרתו שהתנאים ייוותרו בתוקף, לעת הזו.

אמנם, בהשלמת הטיעון מטעמה ניסתה ההגנה לקשור בין מישור זה, לבין הפן השני של הטענה. כך בטענה, לפיה מבחינה משפטית לא היה תוקף לתנאים ועל כן לא היה בסמכות פרקליט המחוז לאשר את הגשת כתב האישום ללא שימוע. אלא, שאיני סבור כי מדובר בטענה חזקה. אין מחלוקת שהנאשם חויב בתנאים המגבילים בהחלטת הקצין (גם אם לא חתם עליה), כי הערבים אישרו את מחויבותם, וכי בפועל שהה הנאשם בתנאים המגבילים. אפנה גם לסמכות הקצין שעוגנה בסעיף 20 לחוק סדר הדין הפלילי (סמכויות אכיפה - מעצרים), תשנ"ו-1996. עוד אין מחלוקת, כי בזמן אמת לא ננקט כל הליך (כערר על החלטת הקצין) שייתן ביטוי לעמדת ההגנה שהובאה בפניו במסגרת הבקשה הנדונה כאן - ולהכריז על בטלות התנאים, וכך לא עמדה בפני הפרקליטות קביעה כי התנאים אינם בתוקף. כאמור, גם לאחר הגשת כתב האישום ולעת הזו, חויב הנאשם בתנאים האמורים. במצב דברים זה, גם אם היה בידי ההגנה להוכיח פגם כלשהו (וספק בדבר, נוכח האמור לעיל), אין בכך לאיין את אישור פרקליט המחוז.

6. בפן השני, המרכזי לענייננו, אינו סבור שנפלה בפעולת המאשימה פגם, המצדיק את ביטול האישום.

7. חשיבותה של זכות השימוע אינה מוטלת בספק. היא מצאה ביטוי בסעיף 60א לחסד"פ, המקים לתביעה חובת יידוע ולנאשם אפשרות לפנות לרשויות התביעה בתוך 30 ימים מקבלת ההודעה, כדי לשטוח בפניה את טענותיו. חשיבות הזכות הודגשה לא אחת בפסיקה - ראו למשל בש"פ 984/10 פלוני נ' מדינת ישראל (25.2.10), בג"ץ 4175/06 הרב אלבוז נ' היועץ המשפטי לממשלה (6.6.06).

8. עם זאת, אין מדובר בזכות מוחלטת. הדין ביקש למנוע מצבים, בהם מימושה יפגע בשיקולים נוגדים. בין שיקולים אלה מצוי שיקול מרכזי, העוסק במצבים בהם קיימות עילות מעצר אשר מחייבות הטלת מגבלות על זכויות הנאשם.

מגבלות אלה, בשלבי החקירה, מוטלות דרך כלל לפרקי זמן מדודים, של ימים ספורים. המתנה של 30 ימים כדי לאפשר את מימוש זכות השימוע, משמעה אפוא ביטול המגבלות, והותרתם של נאשמים, שלגביהם קיימות עילות מעצר, ללא התמודדות הולמת עם העילות. הדבר עלול לסכן אחרים, להביא להישנות עבירות, או לפגוע בהליך הפלילי העתידי באלמנטים כגון השפעה על עדים, שיבוש ראיות או הימלטות מהדין.

9. סיטואציה שכזו מתעוררת בעניינם של חשודים, הנתונים במעצר בעת הגשת כתב האישום. ואכן, הם הוחרגו במפורש בקביעה, לפיה חובת היידוע והזכות לעריכת שימוע טרם הגשת כתב אישום לא תחולנה עליהם (סעיף 60א(ז) לחסד"פ). בכך הכריע המחוקק, כי בהתנגשות שבין הזכות לשימוע ובין האינטרס הציבורי שבמניעת סיכון לציבור ולהליך הפלילי, יגבר האחרון.

10. אלא, שמצב של מעצר אינו המצב היחיד, בו מתעוררת ההתנגשות האמורה. היא מתעוררת גם במצבים, בהם חשוד שוחרר ממעצר בתנאים מגבילים. מטרתם של האחרונים למעט מן הפגיעה בחירותו של החשוד על ידי שחרורו מבית המעצר, ומאידיך לשמר את ההתמודדות עם עילות המעצר. זאת, בדרך של חיוב המשוחרר במגבלות, ולעיתים בפיקוח, שמטרתם למנוע סכנות כגון השפעה על ההליך או ביצוען של עבירות נוספות.

11. על רקע זה, הוסמך פרקליט המחוז או ראש יחידת התביעה, לפי העניין, לקבוע שקיימת מניעה לקיים את חובת היידוע (סעיף 60א(א) לחסד"פ), וכן להחליט, לאחר יידוע, שהנסיבות מצדיקות להגיש את כתב האישום מבלי להמתין את תקופת 30 הימים או להמתין לקיום שימוע (שם, סעיף 60א(ה)).

12. במסגרת הפעלתן של סמכויות אלה, לגיטימי כי פרקליט המחוז ישקול את התנגשות האינטרסים שתוארה לעיל:

"שיקולים הקשורים בפגיעה של תנאי שחרור, אפשרות המשך החזקת תפוסים, וחשש להימלטות אחד החשודים מהארץ, הינם שיקולים אשר עומדים בבסיס השיקולים הסבירים והראויים אשר יש לשקול במסגרת קבלת החלטה לפי סעיף 60א(ה) לחסד"פ.

[...] לצד הזכות לקיים שימוע, ולשמוע את טענות נאשם בטרם ביצוע פעולה מינהלית הפוגעת בו, הגשת כתב אישום, קיים אינטרס ציבורי המגולם בצורך בקיום תנאים מגבילים. אין לומר כי לעולם תגבר הזכות לקיים שימוע על האינטרס הציבורי. משניתנה לפרקליט מחוז או לראש יחידת התביעות הסמכות, בנסיבות המצדיקות זאת, לשלול שימוע בטרם הגשת כתב אישום, הרי שמוכן כי בגדר 'נסיבות מצדיקות' קיימים אינטרסים ציבוריים הקשורים בהליך הפלילי, על רבדים שונים הקיימים בו. אחד הרבדים הרלבנטיים הינו תנאי שחרור, ותנאים אלו יכול ואם יחדלו להתקיים, יפגעו באינטרס הציבורי המגולם בהליך.

לפיכך, פקיעת תנאי שחרור הינה נתון רלבנטי להפעלת שיקול הדעת בהפעלת הסמכות על פי סעיף 60א(ה) לחסד"פ" (ת"פ (מחוזי ב"ש) **מדינת ישראל נ' אוסעדון** (21.12.21)).

13. כך במקרה מושא החלטה זו. משכתב האישום שלפניי הוגש ללא שימוע, באישור פרקליט המחוז ובהתאם לסמכותו הנזכרת לעיל, אין מדובר ב"הפרה" של זכות השימוע.

הבחינה, במצב דברים זה, היא האם חרג פרקליט המחוז מהסמכות שהוענקה לו בסעיפים 60א(א) ו-60א(ה) לחסד"פ. היא נעשית בהתאם לכללים, החלים על הפעלתה של סמכות מנהלית (שם, פסקה 5; בג"ץ 6887/13 **קניאס נ' היועץ המשפטי לממשלה** (12.1.14); עניין **אלבז** הנ"ל).

14. לפי הנתונים שהוצגו לעיל, פרקליט המחוז עמד בפני מצב דברים בו, לאחר שהנאשם שוחרר בתנאים בהחלטת קצין (לפי המאשימה, הדבר נעשה משסד הזמנים למעצר שנקבע בהליך הערר לא הספיק להכנת כתב אישום) שתוקפה עמד להסתיים, ולאחר שההגנה יודעה בדבר הזכות לשימוע, היא סירבה להארכת התנאים אך ביקשה לערוך שימוע. ההגנה נשאלה על ידי מדוע לא ביקשה לערוך שימוע טרם מועד פקיעת התנאים, והשיבה שטרם קיבלה את חומר החקירה.

15. המשמעות הפרקטית של קיום שימוע במצב דברים זה הייתה, להותיר את הנאשם משוחרר ממעצר ללא תנאים מגבילים.

איני סבור שנפל פגם בהחלטת פרקליט המחוז שלא לצעוד בדרך זו, ולקבוע שמדובר בנסיבות המחייבות הגשת כתב אישום ללא שימוע כדי למנוע את פקיעת התנאים. על פני הדברים, תוך שאדגיש שאין בכך לקבוע מסמרות להמשך הליך זה ובוודאי שלא להליך המ"ת, נראה שהשלמה עם ביטול התנאים כדי לאפשר שימוע הייתה חוטאת לעילות המעצר.

16. לצרכי החלטה זו בלבד ועל סמך כתב האישום שלפניי, הרי שלנאשם מיוחסים מעשים, שעשויים להקים עילות מעצר בעלות עצמה, של מסוכנות וחשש להימלטות מן הדין. כך נוכח הטענה לשהייה שלא כדין בישראל, והטענות לנהיגה ללא רישיון ולהימלטות משוטרים שניסו לעצרו ב"מרדף" מהיר וממושך. פרטיו הוצגו בכתב האישום ולא אחזור עליהם, אך כנטען כלל אקטים מסוכנים כהתנגשויות בניידות, גרימה למשאית לסטות לשוליים והתנגשות חזיתית בג'יפ, ובו נוסעים.

אני לוקח כמובן בחשבון, שכלל הנתונים הרלבנטיים לעילות המעצר וכן המישור הראייתי אינם מצויים בפניי, משאיני דן בהליך המעצר. עם זאת נראה, שהמסקנה הלכאורית הנזכרת לעיל מתיישבת עם קביעותיהם של שלושה מותבים, שהנתונים השלמים היו בפניהם: בית משפט השלום שקבע את המגבלות, בית המשפט המחוזי שדן בערר והחליט על המשך מעצר לזמן מוגבל, ובית המשפט המחוזי שדן בהליך המ"ת וכנמסר החליט להאריך לעת הזו את המגבלות.

17. במצב דברים זה, איני מוצא פגם או חוסר סבירות בהחלטת פרקליט המחוז אשר, לאחר שהתחוויר כי ההגנה אינה מסכימה להארכת התנאים, מצא להגיש את כתב האישום ללא שימוע כדי למנוע את פקיעתם וכך להתמודד עם עילות הסיכון, ועם החשש לסיכול ההליך.

18. עוד איני מקבל את טענת ההגנה, כי החלטת פרקליט המחוז סתה מהנחיית פרקליט המדינה מספר 14.21.

סעיף 30 להנחיה האמורה מבאר, כי במצב בו חשוד משוחרר בתנאים, העתידים לפקוע טרם סיום הליכי השימוע, רשאי פרקליט מחוז שמצא כי הדבר יפגע "באינטרס ציבורי מהותי" לראות בכך נסיבות, המצדיקות הגשת כתב אישום ולצדו בקשה להורות על מעצר או על הארכת התנאים. כך, ללא קיום שימוע. באותו סעיף נקבע שככלל, טרם החלטה כאמור, יוצע להגנה להסכים להארכת התנאים עד לאחר קיום השימוע, ובהעדר הסכמה יוכל הפרקליט להחליט כאמור ברישא. זהו המהלך שהתרחש בעניין, מושא החלטה זו.

איני מוצא עיגון לטענת ההגנה, כי הסעיף האמור מוגבל למצב דברים, בו נמנע מהתביעה "שלא באשמתה" להאריך את תנאי הערובה, ואינו חל במצבים בו השחרור בתנאים נעשה בהסכמתה או ביזמתה. סייג כזה לא נזכר בלשון ההנחיה, ואינו מתיישב עם הטעם שברקע לה, שעניינו בהתנגשות האינטרסים אשר תוארה לעיל ואשר עשויה להתרחש בכל מצב של חשוד המשוחרר בתנאים, בין אם נקבעו בהסכמה, ביזמת התביעה או בניגוד לעמדתה. קבלת הטענה אף עלולה למנוע הסכמות לשחרור בתנאים, מקום בו הדבר אפשרי, וכך לפגוע יתר על המידה בזכות לחירות.

לעיל גם הסברתי מדוע איני מקבל את טענת ההגנה, כי פרקליט המחוז לא היה מוסמך לפעול לפי סעיף 30 להנחיה, בשים לב לטענותיה אודות תוקף תנאי השחרור.

19. מטעמים אלה, איני סבור שנפל פגם בהחלטת פרקליט המחוז להגיש את כתב האישום ללא שימוע. במצב דברים זה, דין טענת ההגנה להידחות וזאת גם מבלי להידרש לדיון בשאלת עצמת הפגם והאם די בו לביטול אישום - תוצאה, המתקבלת רק במקרים של פגיעה חריפה בזכויות, וזאת בהתאם לדוקטרינת "הבטלות היחסית" (ראו למשל עניין פלוני הנ"ל ועניין אוסעדון הנ"ל).

הכרעה

20. הטענה המקדמית נדחית.
21. ההגנה תשיב בכתב לאישום, עד ליום 5.7.23.
22. דיון לפי סעיף 144 לחסד"פ ולצורך קביעת מועדים לשמיעת הראיות יערך ביום 19.7.23 שעה 9:00. על הנאשם להתייצב.
- בדיון יערך דיון פרטני באשר לצורך בעדויות עדי התביעה, ועל הצדדים להגיע כשהם ערוכים לכך, לאחר לימוד החומרים. אם רצונם להידבר (ואין בהחלטתי כל אמירה לעניין זה), ימצו זאת טרם הדיון.
23. המזכירות תשלח החלטה זו לצדדים ותזמן מתורגמן לדיון.

ניתנה היום, ב' תמוז תשפ"ג, 21 יוני 2023, בהעדר הצדדים.